

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **M. B.**, proti žalované: **Územní správa sociálního zabezpečení pro Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královehradecký kraj a Pardubický kraj**, se sídlem Frýdlantská 1399/20, Liberec, proti rozhodnutím žalované ze dne 3. 4. 2025, č. j. 45007-210/8030/03. 04. 2025-00617/164/SM, č. j. 45007-210/8030/03. 04. 2025-00620/164/SM, č. j. 45007-210/8030/03. 04. 2025-00622/164/SM a č. j. 45007-210/8030/03. 04. 2025-00623/164/SM, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem Mgr. Ing. Martinu Jakubu Brusovi, JUDr. Jiřímu Derfloví, Mgr. Vojtěchu Salamánkovi, Mgr. Ladislavu Vaško, a Mgr. Lence Havlíčkové ve věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 Af 5/2025,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem Mgr. Ing. Martin Jakub Brus, JUDr. Jiří Derfl, Mgr. Vojtěch Salamánek, Mgr. Ladislav Vaško a Mgr. Lenka Havlíčková **n e j s o u** vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 Af 5/2025.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“) žalobu na ochranu před nezákonným zásahem a proti rozhodnutím žalované. Usnesením ze dne 11. 6. 2025, č. j. 141 A 28/2025-28 krajský soud žalobu proti rozhodnutím žalované vyloučil k samostatnému řízení vedenému pod sp. zn. 141 Af 5/2025.

[2] Dne 23. 8. 2025 podal žalobce námitku podjatosti všech soudců senátu krajského soudu rozhodujícího v daném řízení a jejich zástupců. V námitce podjatosti uvedl, že je odůvodněna strukturálním a neodstranitelným střetem zájmů, jímž jsou tito soudci zatíženi. Podle žalobce neexistuje právní akt, kterým by došlo k přechodu občanství Československé socialistické republiky na samostatnou Českou republiku. Neexistuje-li takový akt, není nikdo občanem ČR. Občanství ČR je přitom základní zákonnou podmínkou výkonu funkce soudce. Není-li tak prokázáno občanství soudců jako občanů samostatné ČR, nemají pravomoc rozhodovat jménem tohoto státu. Jejich status, platy i funkce nadto závisí na platnosti zákonů samostatné ČR, které žalobce zpochybňuje. Současně žalobce připomněl,

že v části své argumentace rozvedl, že doklady totožnosti, bankovky a mince nejsou v souladu ani se zákony ČR, což se soudců, kteří se přímo účastní sociálního pojištění, také dotýká. Podle stěžovatele je tímto dán evidentní konflikt zájmů. I když o této námitce bude rozhodovat jiný soudce, bude podle žalobce rovněž systémově podjatý.

[3] Žalobce proto navrhl, aby byla věc považována za nezpůsobilou k projednání jakýmkoli soudem ČR, dokud nebudou prokázány právní status a pravomoc soudců existencí právního aktu přechodu občanství z ČSSR na ČR, resp. dokud nebude prokázána kontinuita státní moci v souladu s mezinárodním právem. Dále žalobce rozvedl důvody, pro které podle něj neexistuje občanství samostatné ČR a pro něž nejsou doklady totožnosti ani rodné listy vydané po roce 1993 veřejnými listinami.

[4] K námitce se vyjádřilo všech pět soudců krajského soudu, proti nimž směřovala námitka podjatosti. Žádný z nich neviděl důvody zavdávající pochybnost o jejich nepodjatosti.

[5] Námitka podjatosti **není** důvodná.

[6] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Proto lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu skutečně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení NSS ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16).

[8] Z ustálené judikatury NSS i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě.

[9] Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především ze zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu dotčen ve svých právech. Vyloučen by mohl být i soudce, jenž by získal o věci relevantní poznatky jinak než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům či k jejich zástupcům může pak být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak

pokračování

vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2015, č. j. Nao 90/2015-17).

[10] Je však vhodné dodat, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01). U osobnosti soudce je totiž třeba vždy „*vycházet primárně z toho, že se jedná o profesionála, který dokáže oddělit svoje soukromé zájmy od rozhodovací činnosti, na které se podílí, a u něhož je vždy na prvním místě respektování profesní a osobní cti*“ (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2010, č. j. Nao 46/2010-78).

[11] Nejvyšší správní soud posuzoval důvody pro vyloučení u všech soudců, které žalobce označil (usnesení NSS ze dne 9. 4. 2025, č. j. Nao 26/2025-64, bod 18-20). Z textu námitky podjatosti není patrné, že by žalobce tvrdil konkrétní vztah soudců k věci, účastníkům či jejich zástupcům.

[12] V převážné části námitky stěžovatel rozsáhle dedukuje z formulací ústavních zákonů o změně názvu československého federálního státu neexistenci samostatné ČR. Žádnou ze žalobcových úvah nelze podřadit pod důvody, které zákon označuje za relevantní při posuzování návrhu na vyloučení soudců pro podjatost.

[13] Z části námitky vyplývá, že snad žalobce podjatost soudců dovozuje z toho, že se sami také účastní systému sociálního pojištění. Rozšířený senát ve svém usnesení ze dne 3. 2. 2021, č. j. Nao 173/2020-119, č. 4235/2021 Sb. NSS mj. vyložil, že „[s]oudce činný ve správním soudnictví pravidelně projednává spory, jejichž účastníkem je na jedné straně správní orgán, s nímž mohl přijít do kontaktu ve svém občanském životě. Důvodně se od soudce očekává jeho profesionalita, objektivní přístup a vědomost ústavního požadavku nestranného přístupu ke všem účastníkům řízení a dalším osobám, s nimiž přijde při výkonu své funkce do styku [srov. též § 80 odst. 2 písm. e) zákona č. 6/2020 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)]“. Ani samotná skutečnost, že soudce vede či vedl jiný právní spor s účastníkem řízení, nemusí sama o sobě být důvodem pro jeho vyloučení z projednávání věci, nejsou-li dány další specifické okolnosti zakládající důvod pochybovat o jeho nepodjatosti (srov. *a contrario* body 47-51 usnesení č. j. Nao 173/2020-119). Žalobcem uváděný důvod se přitom ani zdaleka neblíží podobným situacím. Netvrdí totiž nic než to, že se soudci, podobně jako kterýkoli jiný občan za zákonem předvídaných okolností, účastní systému sociálního pojištění.

[14] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že soudci Mgr. Ing. Martin Jakub Brus, JUDr. Jiří Derfl, Mgr. Vojtěch Salamánek, Mgr. Ladislav Vaško a Mgr. Lenka Havlíčková nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 141 Af 5/2025.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2025

Eva Šonková
předsedkyně senátu